EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2007/2145(INI)

12.9.2008

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2007 m.
(2007/2145(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Giusto Catania

PR_INI

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2007 m.
(2007/2145(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartiją (toliau - Chartija), priimtą 2007 m. gruodžio 12 d.,

- atsižvelgdamas į tikslus Sąjungą padaryti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve bei įgyvendinti laisvės, demokratijos, pagarbos pagrindinėms teisėms ir teisinės valstybės principus, nustatytus Europos Sąjungos (ES) sutarties 6 ir 7 straipsniuose,

- atsižvelgdamas į naujoves, kurioms valstybės narės pritarė 2007 m. gruodžio 13 d pasirašydamos Lisabonos sutartį, kurių vienos pirmųjų – Pagrindinių teisių chartijai suteikti teisiškai privalomą pobūdį ir įsipareigojimas prisijungti prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos,

- atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės[1] ir 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus[2],

- atsižvelgdamas į 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 168/2007, įsteigiantį Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą[3] (toliau – Agentūra),

- atsižvelgdamas į Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centro bei atitinkamų nevyriausybinių organizacijų ataskaitas,

- atsižvelgdamas į Europos Bendrijų Teisingumo Teismo ir Europos žmogaus teisių teismo sprendimus,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos nepriklausomų ekspertų tinklo parengtas pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje metines ataskaitas,

- atsižvelgdamas į Europos Tarybos organų ataskaitas, ypač Parlamentinės Asamblėjos ir Žmogaus teisių komisaro žmogaus teisių padėties ataskaitas,

- atsižvelgdamas į savo rezoliucijas pagrindinių teisių ir žmogaus teisių srityje,

- atsižvelgdamas į eilę viešųjų posėdžių ir keitimųsi nuomonėmis, kuriuos Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas surengė prieš parengdamas šią rezoliuciją, ypač 2007 m. spalio 8 d. posėdį dalyvaujant konstitucinių teismų ir aukščiausiųjų tesimų teisėjams bei 2008 m. gegužės 19 d. posėdį dalyvaujant Europos Tarybos žmogaus teisių komisarui,

---

[1] OL L 180, 2000 7 19, p. 22.
[2] OL L 303, 2000 12 2, p. 16.
[3] OL L 53, 2007 2 22, p. 1.

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto ir į Kultūros ir švietimo komiteto (A6-0000/2008) pranešimą,

A.
kadangi pagal ES sutarties 6 straipsnį Europos Sąjunga grindžiama vertybių bendrija ir pagarba pagrindinėms teisėms, kurias užtikrina Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir kurias lemia bendros konstitucinės valstybių narių tradicijos,

B. kadangi Europos Parlamentas, tiesiogiai renkamas Sąjungos piliečių atstovas, tvirtai tiki esąs atsakingas už šių principų įgyvendinimą, ypač dėl to, kad pagal dabartines sutartis teisė individualiai kreiptis į Bendrijos teismus yra labai ribota,

C. kadangi teisėkūros pasiūlymų atitikimo Chartijai kontrolės procedūra yra neišvengiama Chartijos priėmimo 2000 m. gruodžio 7 d. pasekmė ir Komisija tai pripažino 2001 m. patvirtindama atitinkamas nuostatas, o Parlamentas pabrėžė priimdamas 2007 m. kovo 7 d. rezoliuciją dėl Pagrindinių teisių chartijos laikymosi Komisijos teisės aktų pasiūlymuose: nuolatinės ir griežtos kontrolės metodologijos,

D. kadangi Lisabonos sutartyje, kuri šiuo metu ratifikuojama, aiškiai pateikta nuoroda į Chartiją ir jai suteikiama tokia pat, kaip sutartims, teisinė vertė,

E. kadangi, jei Chartija būtų įtraukta į pirminę Sąjungos teisę, toje apibrėžtos teisės taptų teisiškai privalomomis pagal jas įgyvendinsiančią antrinę teisę,

F. kadangi Chartija, nesvarbu, koks jos teisinis statusas, einant metams tapo Europos teismų – Pirmosios instancijos teismo, Europos Bendrijų Teisingumo Teismo, Europos žmogaus teisių teismo ir daugelio konstitucinių teismų – teisminės praktikos įkvėpimo šaltiniu,

G. kadangi norint puoselėti tikrą Sąjungos pagrindinių teisių kultūrą reikia plėtoti bendrą teisių kontrolės sistemą, apimančią Tarybą ir sprendimus, priimtus vykdant tarpvyriausybinį bendradarbiavimą, nes pagrindinių teisių apsauga nėra tik formalus taisyklių laikymasis, ji yra aktyvus šių teisių skatinimas ir priemonių taikymas jas pažeidus ar tais atvejais, kai valstybės narės nesiima pakankamų priemonių.

Įžanga

1. mano, kad veiksminga pagrindinių teisių apsauga ir jų skatinimas yra Europos demokratijos pagrindas ir pagrindinė Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės stiprinimo sąlyga;

2. apgailestauja, kad valstybės narės ir toliau vengia Europos lygmeniu vykdomos jų politikos ir praktikos žmogaus teisių srityje kontrolės ir stengiasi, kad žmogaus teisės būtų saugomos tik nacionaliniu lygmeniu, o tai trukdo Europos Sąjungai atlikti aktyvų žmogaus teisių gynėjos vaidmenį pasaulyje bei kenkia ES išorės politikos pagrindinių teisių gynimo srityje patikimumui;

3. primena, kad pagal ES sutarties 6 straipsnio 2 dalį Europos Bendrijų Teisingumo Tesimo paskirtis – užtikrinti, kad būtų gerbiamos pagrindinės teisės, kurias lemia bendros valstybių narių konstitucinės tradicijos ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija bei kitos tarptautinės teisės priemonės;

4. pabrėžia, kad Teisingumo Teismas, kurdamas precedentinę teisę pagrindinių teisių srityje gali naudotis bendromis valstybių narių konstitucinėmis tradicijomis kaip įkvėpimo šaltiniu, todėl valstybės narės negali naudoti argumento, kad Chartija suteiktų žemesnį tam tikrų teisių apsaugos lygį, negu suteikiamas jų konstitucijoje numatytomis garantijomis, kaip preteksto šioms garantijoms susilpninti;

5. džiaugiasi dėl Chartijos 53 straipsnio, kuris Europos Bendrijų Teisingumo Teismui suteikia galimybę gilinti precedentinę teisę pagrindinių teisių srityje, suteikdamos joms teisinį pagrindą, kuris yra būtinas ateityje plėtojant ES teisę;

Bendros rekomendacijos

6. mano, kad pagrindinių teisių įgyvendinimas turi būti visų ES politikos sričių tikslas; todėl mano, kad Europos Sąjungos institucijos turėtų aktyviai jas skatinti ir saugoti bei visiškai į jas atsižvelgti rengdamos ir priimdamos teisės aktus;

7. džiaugiasi, kad įsteigta agentūra, kuri yra pirmas žingsnis atsiliepiant į Europos Parlamento raginimus parengti integruotą teisinį ir institucinį pagrindą, skirtą Chartiją padaryti veiksmingą ir užtikrinti atitikimą sistemai, įgyvendintai pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją; tačiau primena, kad bendrose metinėse žmogaus teisių ataskaitose, rengtose Europos Sąjungos nepriklausomų ekspertų tinklo, skelbtose iki 2005 m., buvo nagrinėjamas visų Chartijoje pripažintų teisių taikymas valstybėse narėse, todėl yra susirūpinęs, kad dėl ribotų Agentūros įgaliojimų ir tinklo panaikinimo į tyrimų sritį gali būti neįtrauktos svarbios Europos žmogaus teisių politikos sritys, ypač kovos su terorizmu politika, nederamas policijos elgesys ir jėgos naudojimas, teisė į nešališką teismą, smurtas prieš moteris ir prekyba žmonėmis;

8. kalbant apie ribotus Agentūros įgaliojimus pabrėžia, kad su žmogaus teisėmis susiję klausimai negali būti dirbtinai padalyti pagal pirmojo, antrojo ar trečiojo ramsčio sritis, taip, kaip valstybės narės nusprendė apibrėžti Europos Sąjungos galias, nes pagrindinės teisės yra nedaloma visuma ir jos nepriklausomos; todėl mano, kad būtina, jog Komisija

ir Taryba, bendradarbiaudamos su Agentūra, turėtų bendrą problemų žmogaus teisių srityje valstybėse narėse apžvalgą neapsiribojant vien tik ES taisyklėmis ir aktualiomis temomis bei specialiomis teisinėmis ir politinėmis priemonėmis, nurodant nuolat iškylančias aktualias problemas žmogaus teisių srityje valstybėse narėse ir atsižvelgiant į visas esamas priemones tarptautiniu ir Europos lygmeniu;

9. ragina Komisiją ir Tarybą pasinaudoti esama informacija, kurią gavo Agentūra, Europos Taryba, Jungtinių Tautų kontrolės organai, nacionaliniai žmogaus teisių institutai ir nevyriausybinės organizacijos, vykdydami stebėseną Europos Sąjungoje, ir ja remiantis imtis koreguojančių veiksmų ar nustatyti prevencinį teisinį pagrindą;

10. pasilieka tiesę vykdyti Agentūros darbo Europos Sąjungoje stebėseną ir svarstyti su žmogaus teisėmis susijusius klausimus, neįeinančius į Agentūros kompetencijos sritį, ir ragina Komisiją pasielgti taip pat pagal jos, sutarčių sergėtojos, vaidmenį;

11. raginą Tarybą ateityje į metines žmogaus teisių pasaulyje ataskaitas taip pat įtraukti tiek padėties pasaulyje, tiek valstybėse narėse analizę; mano, kad tokia bendra analizė aiškiai parodytų, kad Sąjunga lygiai taip pat rūpinasi žmogaus teisėmis savo teritorijoje ir už jos ribų, ir nebūtų skirtingai traktuojami tam tikri atvejai (dvigubas standartas);

12. ragina valstybės nares imtis priemonių, kad nacionaliniams žmogaus teisių institutams, įsteigtiems pagal Jungtinių Tautų Paryžiaus principus, suteiktų nepriklausomą nuo vykdomosios valdžios statusą ir reikiamas lėšas, ypač atsižvelgiant į tai, kad viena iš tokių organų funkcijų yra peržiūrėti žmogaus teisių politiką siekiant užkirsti kelią trūkumams ir pasiūlyti, kaip ją patobulinti, nes veiksmingumas visų pirma matuojamas problemų prevencija, o ne tik jų sprendimu;

13. primygtinai ragina Tarybą, kad ji savo Pagrindinių teisių ir pilietybės *ad hoc* darbo grupę paverstų nuolatine grupe, kuri dirbtų kartu su Žmogaus teisių darbo grupe (COHOM), ir ragina Komisiją, kad ji Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių klausimus priskirtų vieno komisijos nario pareigoms;

14. primena, kad supaprastinant ir pertvarkant *acquis communautaire,* politiniu požiūriu mano esant svarbiausia pagrindinių teisių skatinimą padaryti vienu iš siektinų tikslų; ragina, kad formuojant naują politiką, teikiant teisėkūros ar programos pasiūlymą būtų atliekamas poveikio tyrimas pagarbos pagrindinėms teisėms atžvilgiu ir kad toks įvertinimas būtų įtraukiamas į pasiūlymo pagrindimą;

15. ragina Tarybai pirmininkaujančią valstybę surengti žmogaus teisių nevyriausybinių organizacijų forumą, kad pilietinė visuomenė ir Europos institucijos galėtų išsamiai diskutuoti visais žmogaus teisių klausimais valstybėse narėse; pabrėžia, kad šis forumas turi būti atviras kuo didesniam dalyvių skaičiui;

Bendradarbiavimas su Europos Taryba ir kitomis tarptautinėmis institucijomis ir organizacijomis, atsakingomis už pagrindinių teisių apsaugą

16. džiaugaisi dėl būsimo Sąjungos prisijungimo prie Europos žmogaus teisių konvencijos, net jei šis prisijungimas ir neatneš esminių permainų, nes „Europos Bendrijų Teisingumo Teismas, nagrinėdamas klausimus, susijusius Europos žmogaus teisių konvencijoje nustatytomis teisėmis ir laisvėmis, šią konvenciją laiko pilnateise ES teisinės sistemos dalimi[1]“;

17. primena, kad Europos Tarybos žmogaus teisių institucijos ir kontrolės sistemos bei įvairios jos Konvencijos atlieka svarbiausią vaidmenį; primygtinai ragina ES institucijas ir Agentūrą remtis jos patirtimi, atsižvelgti į šias sistemas ir jas įtraukti į tinklo darbą bei naudotis Europos Tarybos nustatytais standartais ir kitais svarbiais jos darbo rezultatais; įpareigoja pasinaudoti visu Europos Tarybos ir Europos Sąjungos susitarimo memorandumo potencialu;

18. ragina stiprinti įvairių institucijų ir organizacijų, atsakingų už pagrindinių teisių apsaugą, bendradarbiavimą Europos ir tarptautiniu lygmeniu;

19. dar kartą pabrėžia, kad, norint užtikrinti Europos Sąjungos patikimumą pasaulyje, labai svarbu netaikyti dvigubų standartų išorės politikoje ir vidaus politikoje;

20. mano, kad jei visos Europos Sąjungos valstybės narės prisijungė prie konvencijų ar kitų tarptautinių teisinių priemonių pagrindinių teisių apsaugos srityje, o pati Europos Sąjungos nėra pilnateisė jų šalis, ji vis tiek privalo laikytis jų nuostatų ar, atitinkamais atvejais, rekomendacijų, kurias pateikia jų organai, jei Sąjungos teisėje nenumatyta lygiavertė ar didesnė apsauga; pageidauja, kad Teisingumo Teismas, priimdamas sprendimus, laikytųsi tokios nuostatos;

21. rekomenduoja Europos Sąjungai sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su tarptautinėmis institucijomis ir organizacijomis, atsakingomis už pagrindinių teisių apsaugą, ypač su Jungtinių Tautų Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuru ir kitais šios organizacijos organais, vykdančiai veiklą šioje srityje, bei Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuru bei Vyriausiuoju tautinių mažumų komisaru;

Žmogaus teisės ir demokratija

22. pabrėžia, kad plėtojantis Sąjungos galioms reikia įvertinti ir visiškai gerbti pagrindines teises ir asmens laisves; todėl mano, kad abu tikslai – gerbti pagrindines teises ir užtikrinti kolektyvinį saugumą – yra suderinami ir kad vykdant atitinkamų sričių politiką asmens laisvėms neiškils grėsmė dėl represinio požiūrio;

[1] Europos Sąjungos Taryba „Bendri Europos ¸emyno siekiai. J.-C. Junckerio praneö imas, 2006 m. baland¸io 11 d., p. 4

23. pabrėžia, kad kiekvienas sulaikytas asmuo turi teisę gauti visas teismines garantijas bei, prireikus, diplomatinės atstovybės šalies, kurios pilietis jis yra, pagalbą bei pasinaudoti nepriklausomo vertėjo paslaugomis;

24. yra susirūpinęs, kad tarptautinio bendradarbiavimo kovoje su terorizmu padarinys dažnai būna žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos lygio sumažėjimas ir mano, kad ES tarptautiniu lygmeniu turėtų veikti ryžtingiau, siekiant skatinti tikrą strategiją, pagrįstą visišku tarptautinių standartų ir įsipareigojimų žmogaus teisių srityje laikymusi; mano, kad vykdant tokią strategiją reikia atsižvelgti į tai, kad būtina vykdyti veiksmingą žvalgybos tarnybų teisminę priežiūrą norint, kad gauta informacija apie kankinimus arba bent jau nederamą elgesį ar kitas su žmogaus teisėmis susijusių tarptautinių normų neatitinkančias sąlygas nebūtų panaudota kaip įrodymai vykdant teismines procedūras, taip pat ir tyrimo etapu;

25. primygtinai ragina ES institucijas ir valstybes nares įgyvendinti 2007 m. vasario 14 d. rezoliucijos rekomendacijas dėl CŽV (Amerikos centrinės žvalgybos valdybos) vykdyto kalinių gabenimo ir neteisėto kalinimo Europos šalyse[1], kuriomis siekiama parodyti, kokį vaidmenį atlieka valstybės narės vykdant ypatinguosius perdavimus;

Diskriminavimas

Bendrosios pastabos

26. pabrėžia skirtumą tarp mažumų apsaugos ir kovos su diskriminacija politikos; mano, kad lygios galimybės yra pagrindinė visų žmonių teisė, o ne privilegija, ir ji taikytina ne tik tam tikros valstybės narės piliečiams; todėl mano, kad su bet kokia diskriminacijos forma reikia kovoti su vienodu ryžtu;

27. ragina valstybes nares ir Komisiją savo veiklą vykdyti visiškai atsižvelgiant į Agentūros rekomendacijas, pateiktas jos pirmosios ataskaitos 7 skyriuje[2];

28. su nerimui pažymi, kad kovos su diskriminacija politika nėra pakankamai įgyvendinta ir palankiai vertina Agentūros 2008 m. ataskaitos įvertinimą; ragina valstybes nares sukonkretizuoti šios politikos įgyvendinimą, jei jos to dar nepadarė, ypač Direktyvų 2000/43/EB ir 2000/78/EB įgyvendinimą, ir primena, kad šiose direktyvose nustatyti minimalūs standartai ir jos turėtų būti pagrindu, kuriuo remiantis formuojama visapusiška kovos su diskriminacija politika;

29. ragina valstybes nares ratifikuoti prie Europos žmogaus teisių konvencijos pridėtą protokolą Nr.12[3], kuriame numatytas bendras bet kokios diskriminacijos uždraudimas užtikrinant, kad jokia viešosios valdžios institucija nediskriminuos jokio asmens dėl jokio

[1] OL C 287 E, 2007 11 29, p. 309.
[2] Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros 2008 m. ataskaita, paskelbta 2008 m. birželio 24 d.
[3] 2000 m. lapkričio 4 d. pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolas Nr. 12

pagrindo; tokios nuostatos šiuo metu nėra galiojančiuose Europos Sąjungos ir Europos Tarybos teisės aktuose;

30. ragina Komisiją tęsti darbą rengiant teisėkūros pasiūlymus, į kuriuos, *inter alia,* įeitų iki šios atidėtas pasiūlymas išplėsti Direktyvos 2000/43/EB taikymo sritį, kad ji būtų taikoma visoms kitoms diskriminacijos formoms ir taip būtų įgyvendintas Chartijos 21 straipsnis, kuriuo suteikiama didesnė veikimo laisvė, negu numatyta Europos bendrijos steigimo sutarties 13 straipsnyje, nes jame minima daugiau diskriminacijos formų – spalva, socialinė kilmė, genetiniai bruožai, kalba, politinės ar kitos pažiūros, priklausymas mažumoms, nuosavybė ar gimimas; dar kartą pabrėžia, kad teisėkūros srityje tam tikroms diskriminacijos formoms teikiant pirmenybę atsiranda įvairių diskriminacijos rūšių hierarchija, kurios neturėtų būti;

31. ragina Komisiją įtraukti Agentūrą į Bendrijos kovos su diskriminacija teisėkūros procesą, kad ji galėtų atlikti svarbų vaidmenį nuolat teikdama naują ir išsamią informaciją, reikalingą rengiant papildimus teisės aktus, ir prašyti Agentūros pateikti nuomonę parengiamajame teisės aktų projektų rengimo etape;

32. ragina Tarybą imtis visų įmanomų priemonių, kad pasiektų susitarimą dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis ir apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis[1]; primena, kad savo 2007 m. lapkričio 14 d. nuomonėje[2] pritarė šiam pasiūlymui; ragina Komisiją pasitarus su Agentūra pasiūlyti lygiavertį teisės aktą dėl kovos su homofobija;

33. yra susirūpinęs, kad kovos su diskriminacija teisės aktai menkai žinomi valstybėse narėse ir ragina Komisiją bei valstybes nares dėti dvigubai daugiau pastangų, kad jie būtų labiau žinomi; taip pat pabrėžia, kad teisės aktai veiksmingi tik tuomet, jei piliečiai gali lengvai kreiptis į teismus, nes prieš diskriminaciją nukreiptose direktyvose numatyta apsauga priklauso nuo aukų iniciatyvos;

34. mano, kad kova su diskriminacija turi remtis ne tik teisinėmis priemonėmis ir galimybe kreiptis į teismą, ji taip pat būtinai turi remtis švietimu, pažangiausios patirties skatinimu ir informacijos kampanijomis, skirtomis plačiajai visuomenei bei regionams ir sektoriams, kuriuose pasitaiko diskriminacijos atvejų; ragina nacionalinės ir vietos valdžios institucijas, vykdant švietimo ir kovos su diskriminacija politikos skatinimo veiklą, naudotis Agentūros ir Europos Tarybos parengtomis švietimo priemonėmis;

35. pabrėžia, kad pozityviosios diskriminacijos – t. y. pripažinimo, kad tam tikrais atvejais, siekiant, kad kova su diskriminacija būtų veiksminga, valdžios institucijos turi imtis aktyvių veiksmų užtikrinti labai pažeistą pusiausvyrą – sąvoka negali būti susiaurinta iki kvotų sąvokos; pabrėžia, kad praktikoje tokie veiksmai gali būti labai įvairūs, pvz., įdarbinimo pokalbio užtikrinimas, pirmenybė dalyvauti mokymuose, leidžiančiuose gauti darbą srityse, kuriose mažiau įdarbinama tam tikrų bendruomenių atstovų, prioritetinis informacijos apie darbo pasiūlymus platinimas tam tikrose bendruomenėse arba atsižvelgimas ne tik į diplomus, bet ir į profesinę patirtį;

[1] (11522/2007 - C6-0246/2007 - 2001/0270(CNS))
[2] A6-0444/2007

36. mano, kad duomenų apie mažumų ir nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupių padėtį rinkimas yra svarbus, kaip buvo pabrėžta Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centro bei Agentūros ataskaitose; ragina valstybes nares paskelbti išsamius statistinius duomenis, susijusius su rasistiniais nusikaltimais ir atlikti nusikaltimų ir (arba) aukų tyrimus, padėsiančius surinkti kiekybinius palyginamus duomenis apie šių nusikaltimų aukas;

Mažumos

37. pažymi, kad po neseniai įvykusios ES plėtros prie penkiasdešimties tautinių mažumų grupių, buvusių penkiolikos valstybių narių ES, prisidėjo dar apie šimtas ir pabrėžia, kad dėl to, jog centrinės ir rytų Europos valstybėse narėse yra nedaug imigrantų, pabėgėlių ir nuolat gyvenančių trečiųjų šalių piliečių, o daugiau yra senbuvių (tradicinių) tautinių mažumų, tose šalyse migracijos ir integracijos politika buvo atskirtos nuo mažumų politikos;

38. pabrėžia, kad Bendrijos politikoje nėra bendro kriterijaus tautinių mažumų teisėms apibrėžti, taip pat nėra Europos Sąjungos taikomos bendros priklausymo tautinėms mažumoms apibrėžties; rekomenduoja Europos Tarybos rekomendacijos 1201 (1998 m.) pagrindu nustatyti šią apibrėžtį ES lygmeniu;

39. mano, kad asmenų be pilietybės, nuolat gyvenančių valstybėse narėse, padėtis yra unikali Europos Sąjungoje, kai kurios valstybės narės joms taiko nepagrįstus reikalavimus, kurie nėra būtini, taip juos diskriminuodamos tautinės daugumos atžvilgiu; todėl ragina visas valstybes nares, kurios to nepadarė, ratifikuoti Jungtinių Tautų Konvenciją dėl asmenų be pilietybės statuso (1954 m.) ir Konvenciją dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo (1961 m.); valstybes nares, atkūrusias nepriklausomybę paskutiniame 20 a. dešimtmetyje, ragina visiems asmenims, gyvenusiems jų teritorijoje iki nepriklausomybės atkūrimo, taikyti tokias pat sąlygas, kaip daugumų grupėms ir prašo visada priimti teisingus, tarptautinių organizacijų rekomendacijomis pagrįstus sprendimus, susijusius su diskriminaciją patyrusių asmenų problemomis;

Romai

40. mano, kad romų bendruomenei turi būti teikiama socialinė apsauga, nes po Sąjungos plėtros ji tapo didžiausia ES mažuma; pabrėžia, kad istoriškai ši bendruomenė būdavo nustumiama į šalį ir dėl diskriminavimo bei atskirties problemų, kur jos vis labiau aštrėja, jai buvo trukdoma vystytis tam tikrose svarbiausiose srityse;

41. mano, kad romų bendruomenės socialinė atskirtis ir jos diskriminavimas yra akivaizdūs nepaisant teisinių, politinių ir finansinių priemonių, taikomų ES lygmeniu kovoje su šiais reiškiniais; pažymi, kad pavienėmis ir nekoordinuotomis Sąjungos ir valstybių narių pastangomis iki šiol nebuvo struktūriškai ir tvariai pagerinta romų padėtis, ypač svarbiausiose srityse, tokiose kaip galimybė gauti išsilavinimą, apgyvendinimą ir darbą, ir šis pralaimėjimas viešai pripažintas;

42. apgailestauja, kad nevykdoma bendra integruota ES politika, skirtai specialiai romų diskriminacijai, siekiant spręsti prioritetines problemas, su kuriomis jie susiduria, nustatytas atitinkamomis pagarbos žmogaus teisėms kontrolės priemonėmis, įskaitant

Europos Komisijos atliktą pasirengimo stojimui įvertinimą, Europos žmogaus teisių teismo sprendimus ir Agentūros ataskaitas; tvirtina, kad rasti šių problemų sprendimus yra bendra Sąjungos atsakomybė ir tai yra vienas plačiausių ir sudėtingiausių klausimų žmogaus teisių srityje, kurį reikia ryžtingai spręsti;

43. pabrėžia, kad būtina taikyti bendrą kovos su diskriminacija metodą, pagrįstą žmogaus teisėmis, atspindint romų diskriminacijos europinį lygmenį; mano, kad remiantis Europos Sąjungos pagrindų strategija, skirta romų integracijai, turėtų būti sprendžiamos šios problemos:

- romų segregacija jiems įsigyjant būstą, atskirtis nuo darbo rinkos ir valstybinio švietimo,
- atvejai, kai viešosios valdžios institucijos pažeidžia jų teises ir menkas jų politinis atstovavimas,
- nepakankamos garantijos prieš rasinę diskriminaciją vietos lygmeniu ir per mažas atitinkamų integracijos programų skaičius; diskriminacija sveikatos paslaugų srityje, įskaitant priverstinę sterilizaciją ir informacijos apie šeimos planavimą bei galimybes naudotis kontracepcija trūkumą,
- policijos diskriminaciniai veiksmai, ypač (tyčiniai) šaudymai, gaisrai, mušimas ir kitoks smurtas, dėl kurių nevykdoma nešališko tyrimo ir už kuriuos nebaudžiama; klasifikavimas rasiniu pagrindu, be kitų priemonių, pirštų antspaudų ėmimas ir kitokios bylų sudarymo formos, didelė policijos veiksmų laisvė, sudaranti galimybes nedrausminamam piktnaudžiavimui; beveik nesama mokymo ir sąmoningumo ugdymo programų, susijusių su nediskriminuojamu policijos elgesiu;

Lygios galimybės

44. ragina valstybes nares labiau gerbti, saugoti ir įgyvendinti teises, numatytas Jungtinių Tautų konvencijoje dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, ir prašo valstybes nares, kurios to nepadarė, ratifikuoti papildomą šios Konvencijos protokolą[1],

45. ragina ypatingą dėmesį skirti etninėms mažumoms priklausančių moterų ir imigravusių moterų padėčiai, kurių atskirtį dar labiau sustiprina įvairialypis diskriminavimas tiek už jų bendruomenėse ribų, tiek jų pačių bendruomenėse; ragina patvirtinti integruotus nacionalinius veiksmų planus, kaip veiksmingai spręsti įvairialypio diskriminavimo problemas, ypač kai vienoje valstybėje narėje diskriminavimo klausimus sprendžia keli skirtingi organai;

46. pabrėžia, kad dėl lyties moterų patiriamas smurtas, ypač smurtas šeimoje, turi būti pripažintas ir su juo turi būti kovojama Europos ir nacionaliniu lygmeniu, nes tai yra paplitusi moterų teisių pažeidimo forma, kuriai per mažai skiriama dėmesio, todėl ragina valstybes nares imtis tinkamų veiksmingų priemonių siekiant moterims užtikrinti gyvenimą be smurto deramai atsižvelgiant į Deklaraciją dėl smurto prieš moteris

[1] 1999 m. Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims fakultatyvinis protokolas

panaikinimo[1], ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisės akto, skirto kovai su smurtu prieš moteris ir šio smurto aukų apsaugai;

47. pabrėžia, kad reikia didinti visuomenės sąmoningumą reprodukcinių ir seksualinių teisių klausimais ir ragina valstybes nares suteikti tinkamą lytinį švietimą, informaciją ir konfidencialias konsultavimo paslaugas bei palengvinti kontracepcijos būdus siekiant išvengti nepageidaujamo nėštumo ir nelegalių bei rizikingų nėštumo nutraukimų;

48. pabrėžia, kad nors moterų įdarbinimo srityje ir buvo padaryta pažanga ir jų išsilavinimo lygis aukštas, joms ir toliau už tą patį darbą mokamas mažesnis negu vyrams atlyginimas ir jos rečiau eina atsakingas pareigas, o darbdaviai į jas žiūri įtariai dėl nėštumo ir motinystės;

49. ragina valstybes nares ir socialinius partnerius imtis reikiamų kovos su seksualiniu ir moraliniu priekabiavimu darbo vietoje priemonių;

50. pabrėžia, kad būtina moterims teikti paramą jų profesiniame gyvenime; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti, kad abu tėvai naudotųsi vaiko priežiūros ir tėvystės atostogomis bei sulyginti motinystės ir vaiko priežiūros išmokų sąnaudas siekiant užtikrinti, kad moterys nebebūtų brangesnė darbo jėga nei vyrai;

51. ragina valstybes nares kartu su socialiniais partneriais kovoti su nėščių moterų diskriminacija darbo rinkoje ir imtis visų reikiamų priemonių motinų aukšto lygio apsaugai užtikrinti; ragina Komisiją detaliau įvertinti šios srities nacionalinių nuostatų atitiktį Bendrijos teisės aktams ir nuspręsti, ar nereikia pateikti pasiūlymo Bendrijos teisės aktus svarstyti iš naujo;

52. atkreipia dėmesį į didelį skaičių nepriklausomų darbuotojų (daugiausia žemės ūkyje) partnerių (daugiausia moterų), kurių teisinis statusas daugelyje valstybių narių yra nevisavertis ir dėl kurio gali kilti tam tikrų finansinių ir teisinių problemų, susijusių su motinystės ir nedarbingumo atostogomis, pensijos kaupimu, socialiniu draudimu, taip pat ir skyrybomis;

53. pabrėžia, kad svarbu, jog į Europos Sąjungos teritoriją atvykstantys trečiųjų šalių piliečiai žinotų apie priimančių šalių visuomenėje galiojančius įstatymus ir socialinius susitarimus lyčių lygybės srityje siekiant išvengti diskriminacijos, kuri kyla dėl teisinio ir socialinio sąmoningumo stokos;

54. ragina valstybe nares neleisti remtis papročiais, tradicijomis ar kitais religiniais argumentais bandant pateisinti bet kokias smurto prieš moteris formas ar patvirtinti politiką, dėl kurios jų gyvybei iškiltų pavojus;

Seksualinė orientacija

55. mano, kad diskriminuojančios politinių ar religinių vadovų pastabos homoseksualių asmenų atžvilgiu kursto neapykantą ir smurtą ir prašo atitinkamus vadovaujančius organus juos pasmerkti;

[1] 1993 m. gruodžio 20 d. Jungtinių Tautų deklaracija dėl smurto prieš moteris panaikinimo.

56. džiaugiasi, kad Agentūra paskelbė pirmąją teminę ataskaitą, parengtą Parlamento prašymu, homofobijos ir diskriminavimo dėl seksualinės orientacijos valstybėse narėse tema;

57. primena visoms valstybėms narėms, kad remiantis Europos žmogaus teisių teismo praktika susirinkimų laisve galima naudotis net tada, kai šia teise besinaudojančiųjų pažiūros nepriimtinos didžiajai daliai visuomenės, ir kad dėl šios priežasties diskriminacinis gėjų eitynių draudimas ir tinkamos apsaugos nesuteikimas jų dalyviams pažeidžia Europos žmogaus teisių teismo ginamus principus;

58. ragina Komisiją pateikti pasiūlymų, skirtų užtikrinti, kad valstybės narės taikytų abipusio homoseksualių porų pripažinimo principą, neatsižvelgiant į tai, ar jos susituokusios ar įregistravę civilinę partnerystę, ypač joms naudojantis judėjimo laisve pagal ES teisę;

59. prašo Komisiją pradėti transseksualų padėties valstybėse narėse ir šalyse kandidatėse tyrimą, ypač atsižvelgiant į priekabiavimo ir smurto pavojų;

Ksenofobija

60. ragina Tarybą ir Komisiją bei valstybių narių įvairių lygmenų vietos, regioninės ir nacionalines valdžios institucijas koordinuoti kovos su antisemitizmu ir išpuoliais prieš mažumas, įskaitant romus ir trečiųjų šalių piliečius valstybėse narėse, priemones, siekiant, kad būtų laikomasi tolerancijos ir nediskriminavimo principų ir skatinti socialinę, politinę ir ekonominę integraciją;

61. ragina valstybes nares ryžtingai patraukti atsakomybėn už bet kokias neapykantos apraiškas rasistinės žiniasklaidos programose ir straipsniuose, propaguojančiose netolerantišką požiūrį, neapykantos paskatintų nusikaltimų prieš romus, imigrantus, užsieniečius ar kitas mažumas, forma, taip pat išreiškiamos muzikinių grupių ar per neonacistinius koncertus, kurie dažnai rengiami viešai be jokių padarinių;

Vyresnio amžiaus ir neįgalieji asmenys

62. ragina socialinius partnerius padėti daug pastangų, kad būtų panaikinta diskriminaciją dėl negalios ar amžiaus ir žymiai padidintos vyresnio amžiaus ir neįgaliųjų asmenų dalyvavimo darbo rinkoje ir mokymosi programose galimybės;

63. mano, kad svarbu užtikrinti, kad asmenys, kuriems reikalinga geriatrinės priežiūra arba slauga dėl ligos ar negalios, turėtų galimybę pasinaudoti aukštos kokybės slaugos ir gydymo paslaugomis;

Ginkluotosios pajėgos

64. primena, kad pagrindinių teisių galiojimas nesibaigia ties kareivinių vartais ir kad visos jos taip pat taikomos uniformuotiems piliečiams, t. y. ginkluotųjų pajėgų personalui;

65. rekomenduoja visoms Sąjungos valstybėms narėms savo kariniam personalui užtikrinti teisę steigti profesines asociacijas, į jas stoti ir aktyviai jose dalyvauti bei vesti kolektyvines derybas siekiant apginti savo socialinius interesus;

66. ragina valstybes nares savo kariniam personalui, atliekančiam tarnybą, suteikti teisę teikti kandidatūrą rinkimuose ir stoti į demokratines politines partijas;

67. ragina valstybes nares įkurti nepriklausomą pilietinę instituciją, tarpininkę, kurios pagrindinė užduotis būtų užtikrinti, kad ginkluotose pajėgose laikomasi pagrindinių teisių;

Migrantai ir pabėgėliai

Galimybė gauti apsaugą

68. sukrėstas dėl tragiško asmenų, kurie stengiasi pasiekti Europos teritoriją, likimo, nes, kadangi teisėtos migracijos į Europą būdai beveik neegzistuoja, migrantai patenka į neteisėtų vedlių ar prekiautojų žmonėmis rankas ir (arba) rizikuoja savo gyvybe keliaudami į Europą, todėl kiekvienais metais miršta tūkstančiai žmonių;

69. ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti realistišką ir ilgalaikę migracijos politiką ir lankstesnes taisykles prieglobsčio prašytojams, o ne dėti visas savo pastangas neteisėtos imigracijos prevencijai kuriant vis daugiau sienų kontrolės priemonių, kuriose trūksta mechanizmų, būtinų nustatyti potencialius prieglobsčio prašytojus prie Europos sienų, taip pažeidžiant negrąžinimo principą, nustatytą 1951 m. Konvencijoje dėl pabėgėlių statuso;

70. ragina Tarybą išaiškinti atitinkamą Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (FRONTEX) ir valstybių narių vaidmenį, kai trūksta tikslios FRONTEX koordinavimo funkcijos ir operacijų vykdymo būdų aiškumo ir skaidrumo, siekiant užtikrinti, kad vykdant sienų kontrolę būtų gerbiamos žmogaus teisės; mano, kad reikia kuo skubiau pakeisti FRONTEX įgaliojimus, į juos įtraukiant gelbėjimą jūroje;

71. ragina Tarybą ir Komisiją leisti FONTEX sukurti struktūrinę kooperaciją su agentūra ir Jungtinių Tautų vyriausiuoju pabėgėlių reikalų komisaru (UNHCR) siekiant palengvinti operacijas, kurių metu atsižvelgiama į žmogaus teises

72. yra susirūpinęs, kad dėl tendencijos vis labiau atitraukti sienų kontrolę nuo ES geografinių sienų tampa labai sunku kontroliuoti, kas vyksta, kai asmenys, siekiantys pabėgėlių statuso, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, susiduria su trečiųjų šalių valdžios institucijomis;

73. ragina Europos lygiu harmonizuoti kriterijus, kuriais remiantis suteikiamas pabėgėlio statuso pripažinimas, siekiant išlyginti pripažinimo lygius valstybėse narėse; pažymi, kad šiuo metu galiojančia sistema sukuriama „prieglobsčio loterija“ – tai paaiškėja iš visiškai skirtingų panašių prieglobsčio prašytojų grupių pabėgėlio statuso pripažinimo lygių skirtingose valstybėse narėse; pažymi, kad šie kriterijai turėtų atspindėti aukštus standartus, o ne nusiderėtą minimumą, nes gebėjimas priimti ir apsaugoti prieglobsčio prašytojus yra Europos visuomenių tapatybės bruožas;

Dublino sistemos pritaikymas

74. yra susirūpinęs dėl daugelyje valstybių narių taikomos praktikos, pagal kurią taikant „Dublino perkeltiesiems“ taikomus procedūros apribojimus atmetami prašytojams nedalyvaujant pateikti prieglobsčio prašymai arba laikoma, kad prašymas panaikintas, nes prieglobsčio prašytojas nedalyvavo, dėl ko daug prašytojų gali netekti galimybės, kad jų prašymo pagrįstumas būtų išnagrinėtas, ar netgi galimybės pateikti apeliaciją;

75. be to, apgailestauja dėl to, kad kai kurios valstybės narės sistemiškai įkalina prieglobsčio prašytojus, laukiančius perkėlimo į valstybę, atsakingą už jų prašymo nagrinėjimą; mano, kad šie asmenys neturi būti sulaikomi;

Priėmimas

76. ragina visas valstybes nares Priėmimo direktyvos nuostatas taikyti taip pat ir „Dublino perkeltiesiems“ ir į jas įtraukti neįtrauktas zonas, kaip, pvz., sulaikymo centrus ir tranzito zonas; pabrėžia, kad tinkamos priėmimo sąlygos yra esminė nešališkos ir veiksmingos prieglobsčio procedūros veikimo sąlyga ir kad priimant turi būti užtikrinami kiekvieno asmens gerovė ir orumas;

77. ragina valstybes nares imtis praktinių priėmimo priemonių, kuriomis prieglobsčio prašytojams būtų užtikrinamas pakankamas gyvenimo ir sveikatos lygis;

78. ragina Komisiją toliau nuodugniai vertinti Priėmimo direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę, kad dėl jos neperkėlimo ar dalinio perkėlimo valstybės narės nesiimtų veiksmų, kurie neatitiktų minimalių direktyvoje nustatytų standartų;

79. primena, kad migrantus, nepateikiančius prieglobsčio prašymo, priimtų tinkamos ir pritaikytos struktūros, kuriose su vertėjų ir kultūros tarpininkų pagalba jie galėtų sužinoti apie savo teises ir priimančios šalies teisės aktais, Bendrijos teisės aktais ir tarptautinėmis konvencijomis suteikiamas galimybes; pabrėžia, kad priėmimo struktūros negali būti sulaikymo struktūromis;

80. ragina atkreipti ypatingą dėmesį į vaikų pabėgėlių, prieglobsčio prašytojų ir migrantų bei prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių, ar dokumentų neturinčių migrantų vaikų padėtį, siekiant užtikrinti, kad kiekvienas vaikas galėtų pilnai naudotis savo teisėmis, nustatytomis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje, įskaitant teisę į nebūti diskriminuojamam, bei imantis bet kokių veiksmų visų pirma atsižvelgti į jo interesus; smerkia dvigubos savo piliečių ir kitų valstybių piliečių vaikų švietimo, sveikatos priežiūros ir pagalbos sistemos vystymą kai kuriose valstybėse narėse; smerkia atvejus, kai pirmenybė buvo suteikta taikant imigracijos įstatymus, o ne vaiko gynimo nuostatas;

81. prašo atkreipti ypatingą dėmesį į neteisėtos imigracijos būdu į Sąjungos teritoriją atvykstančius nelydimus bei nuo tėvų atskirtus nepilnamečius ir pažymi, kad valstybės narės privalo jiems sureikti pagalbą ir ypatingą apsaugą; ragina visas vietines, regionines ir nacionalines valdžios institucijas ir Europos institucijas visapusiškai bendradarbiauti siekiant apsaugoti šiuos vaikus nuo visų prievartos ir išnaudojimo formų, užtikrinti, kad nedelsiant būtų paskiriamas prižiūrėtojas, jiems suteikti juridinę pagalbą, ieškoti jų

šeimos ir pagerinti priėmimo sąlygas suteikiant tinkamą būstą, palengvintą prieigą prie sveikatos priežiūros paslaugų, švietimą ir mokymą, ypač švietimą oficialia priimančios valstybės kalba, profesinį mokymą ir visišką integravimą į mokymo sistemą;

82. primena, kad administracinis vaikų sulaikymas neturėtų egzistuoti ir kad vaikai, lydimi šeimos, turėtų būti sulaikomi tik tikrai išimtiniais atvejais, kuo trumpesniam laikotarpiui ir tik tada, kai sulaikymas jiems naudingas, vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 3 ir 37 b straipsnių nuostatomis;

Integracija

83. ragina labiau derinti nacionalinę trečiųjų šalių piliečių integracijos politiką ir Europos iniciatyvas šioje srityje; pažymi, kad bendrais pagrindiniai darnios Europos šios srities sistemos principais turėtų būti užtikrinama, kad į integracijos politiką būtų įtraukta kovos su diskriminacija politika ir ji apimtų daugelį sričių, kaip įdarbinimą ir švietimą, o taip pat kad ji neapsiribotų tik šiomis sritimis;

84. ragina vystyti integracijos programas, skirtas galimos įtampos tarp Bendrijos vidaus migrantų ir vietinių bendruomenių prevencijai migracijos po plėtros reiškinio kontekste;

85. mano, kad imigracijos kilmės mažumoms skubiausiai reikia kaip galima greičiau integruotis į šalies, kurioje jos įsikūrusios, visuomenę užtikrinant kad tai vyktų abipusiai; mano, kad taip pat yra svarbu pripažinti kiekvieno valstybėje narėje gimusio ir gyvenančio asmens teisę į su pilietybe susijusias pilietines teises, net ir tais atvejais, kai asmuo negali ar nenori priimti pilietybės.

86. yra susirūpinęs, kad dėl nesamos veiksmingos integracijos politikos kyla šimtų tūkstančių kitų valstybių piliečių ir asmenų be pilietybės profesinė, socialinė ir politinė atskirtis;

Grąžinimas

87. yra rimtai susirūpinęs dėl vis sunkesnės prieglobsčio prašytojų padėties atmetus jų prašymą Europoje dėl administracinio neveiksmingumo, ilgų prieglobsčio suteikimo procedūrų, per ankstaus grąžinimo į nesaugias šalis, augančio sulaikymo naudojimą prieš grąžinant atgal, netinkamo pažeidžiamų asmenų grąžinimo, socialinės pagalbos nutraukimo siekiant priversti sugrįžti ir netinkamų grąžinimo procedūrų;

88. pabrėžia, kad asmenys turėtų būti repatrijuojami tik po nešališko ir pilno jų prašymo išnagrinėjimo; mano, kad jei grąžinimas neįmanomas ar nežmogiškas dėl kitinės žmogaus teisių padėties kilmės šalyje, asmenys turėtų gauti leidimą gyventi, leidžiantį teisėtai pasilikti šalyje, kurioje gyvena;

89. pabrėžia, kad valstybės narės yra atsakingos kontroliuoti repatrijuotų asmenų gyvenimo ir integracijos sąlygas jų kilmės šalyje ir imtis priemonių siekiant užtikrinti tinkamą pagalbą šiems asmenims; mano, kad yra dar svarbiau sukurti priemones skirtas stebėti į tranzito šalis grąžintų migrantų padėtį;

Sulaikymas ir readmisijos susitarimai

90. yra susirūpinęs dėl to, kad valstybėse narėse ir prie jų sienų per daugelį metų padaugėjo užsieniečių sulaikymo centrų; remdamasi daugeliu pranešimų, įskaitant ir savo Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto delegacijų pranešimus, kuriuose pranešama ape dažnus žmogaus teisių pažeidimus, prašo imtis šių veiksmų:

    - užtikrinti, kad migrantų ir prieglobsčio prašytojų pagrindinių teisių apsaugos srityje veikiančių NVO prieigą taip, kad jų buvimas sulaikymo centruose būtų nustatytas teisės aktuose, o ne tik kaip geros valios ženklas,

    - įsteigti nepriklausomą Europos lygio kontrolės instituciją, atsakingą už žmogaus teisių priežiūrą sulaikymo centruose,

    - raginti Agentūrą kasmet pateikti ataskaitą, kurioje būtų išanalizuojama valstybėms narėms pavaldžiuose jų sienų viduje ar už jų esančiuose sulaikymo centruose laikomų asmenų padėtis, ir ją pristatyti Europos Parlamentui;

91. yra susirūpinęs dėl to, kad nuo 2002 m. readmisijos sąlygos įtrauktos į daugumą dvišalių ES ir trečiųjų šalių susitarimų, įskaitant ir prekybos susitarimus, taip Europos Sąjungos politiką perduodant išorės subjektams, o tai pasižymi nepakankama Europos ir nacionalinio lygio parlamentine kontrole; reikalauja Komisijos ir Tarybos nuo šiol nebetaikyti šios praktikos ir tais atvejais, kai šios sąlygos vis tik įtraukiamos, ankstyvoje derybų dėl tokio susitarimo stadijoje į jas įtraukti Europos Parlamentą ir jam reguliariai pranešti apie asmenų, išsiųstų remiantis šiomis sąlygomis, skaičių;

Laisvė reikšti savo mintis ir įsitikinimus

92. gina laisvę reikšti savo mintis ir įsitikinimus kaip pagrindinę ES vertybę; mano, kad ja turi būti naudojamasi teisės aktų ribose, ji turi egzistuoti kartu su asmens atsakomybe ir turi remtis kito asmens teisės ir jautrumo pagarba; pripažįsta, kad dėl pusiausvyros tarp šių reikalavimų turi būti nuolat demokratiškai diskutuojama;

93. džiaugiasi bendrai patenkinama spaudos laisvės padėtimi valstybėse narėse, nes dvidešimt penkios iš jų patenka į organizacijos „Žurnalistai be sienų“ 2007 m. pasaulio spaudos laisvės reitingo penkiasdešimtuką, o Bulgarijai ir Lenkijai tenka atitinkamai 51 ir 56 vietos;

94. ragina valstybes nares, pastaraisiais metais naudojusias savo teisėtvarkos institucijas pažeidžiant žurnalistų teisę neatskleisti informacijos šaltinių, pagerinti savo teisės aktus ir praktiką, kad jie atitiktų 1996 m. kovo 27 d. Europos žmogaus teisių teismo nutarimo ir Europos Tarybos Ministrų komiteto rekomendacijos dėl žurnalistų teisės neatskleisti savo informacijos šaltinių[1] nuostatas, nes šios teisės pažeidimai šiuo metu yra pati didžiausia grėsmė žurnalistų laisvei reikšti savo mintis ir įsitikinimus ES ir pastaraisiais metais ši situacija žymiai nepagerėjo;

95. mano, kad laisvė reikšti savo mintis ir įsitikinimus ir spaudos laisvė yra visuotinės teisės, kurios negali būti pažeidžiamos bet kokių asmenų ar grupių, besijaučiančių užpultais tuo,

[1] Rekomendacija R (2000 7)

kas pasakyta ar parašyta; tuo pačiu metu pabrėžia, kad atlyginimo teisė neteisingų žinių ar šmeižto atveju turi būti užtikrinta teismuose laikantis galiojančių teisės aktų;

96. mano, kad spaudos laisve turi būti naudojamasi laikantis įstatymų, bet tuo pačiu metu yra susirūpinęs dėl to, kad pastaraisiais metais dėl noro uždrausti viešus kai kurių klausimų svarstymus kai daugelyje valstybių narių egzistuoja neoficiali cenzūra arba žiniasklaidos vidinė cenzūra;

Vaiko teisės

Prievarta, skurdas ir darbas

97. smerkia visas prievartos prieš vaikus formas ir ypač pažymi, kad yra būtina kovoti su dažniausiai valstybėse narėse sutinkamomis prievartos rūšimis: seksualinė prievarta, prievarta šeimoje, fizinėmis bausmėmis mokyklose ir įvairiomis prievartos rūšimis institucijose; ragina sukurti patikimas, konfidencialias ir prieinamas sistemas, kuriomis naudodamiesi vaikai visose valstybėse narėse galėtų pranešti apie prievartą ir kad jų pranešimai būtų kuo plačiau paskelbiami;

98. ragina valstybes nares sukurti drastiškas priemones, skirtas uždrausti įvairias vaikų išnaudojimo formas, įskaitant išnaudojimą prostitucijai, prekybai narkotikais, kišenvagystei, išmaldos prašymui ar kitoms išnaudojimo rūšims;

99. ragina trylika valstybių narių, kuriose teisės aktų šiuo klausimu nėra, visiškai uždrausti fizines bausmes taikant 2006 m. Jungtinių Tautų tyrimą dėl prievartos prieš vaikus, kuriame fizinės bausmės apibūdinamos kaip dažniausia prievartos prieš vaikus rūšis;

100. pažymi, kad būtina užtikrinti, kad bet kokioje ES ir nacionalinio lygio politikoje būtų numatoma panaikinti visas vaikų darbo rūšis; mano, kad visos darbo dienos trukmės švietimas yra geriausias būdas išspręsti šią problemą – tuo pačiu metu užkirsti kelią tokiam išnaudojimui ir ateityje ištrūkti iš neraštingumo ir skurdo uždaro rato;

101. pastebi, kad kai kuriose valstybėse narėse tūkstančiai vaikų miesto ir kaimo vietovėse dirba sunkiausius darbus ir ragina valstybes nares nedelsiant spręsti šią problemą griežtai taikant savo nacionalinius įstatymus bei surengiant ir tėvams, ir vaikams skirtas nacionalines švietimo kampanijas;

102. primena, kad beveik 20 % ES vaikų gyvena žemiau skurdo ribos ir kad pažeidžiamiausi iš jų auga šeimose, kuriose yra tik vienas iš tėvų arba kurių tėvai yra gimę užsienyje; akcentuoja, kad reikia imtis tinkamų pagalbos priemonių, sutelktų ties vaikų poreikiais, įskaitant paramos šeimoms priemones, ir ragina valstybes nares, ypač tas, kuriose yra didžiausias skurdo lygis, nustatyti ambicingus ir įgyvendinamus vaikų skurdo sumažinimo tikslus;

103. ragina Komisiją imtis į visas atitinkamas strategijas, įskaitant strategijos dokumentus dėl kurdo sumažinimo ir orientacinių programų, integruoti įvairias vaikų skurdo, jaunimo nedarbo ir socialinės įtraukties strategijas;

Diskriminacija

104. ragina Komisiją ir valstybes nares skirti ypatingą dėmesį dažnai labai įvairių rūšių vaikų diskriminacijai, kurią ypač patiria etninėms mažumoms ir migrantų grupėms priklausantys gatvių vaikai bei neįgalūs vaikai ir dėl kurios jiems užkertama prieiga prie švietimo ir sveikatos priežiūros;

105. ragina valstybėse narėse, kuriose romai sudaro didelę etninę mažumą, o taip pat ir kitose, imtis specialių priemonių, skirtų romų vaikams siekiant nugalėti diskriminaciją, segregaciją, socialinę ir švietimo atskirtį, nuo kurių jie dažnai kenčia; ypač ragina valstybes nares stengtis panaikinti per didelę ir visiškai nepagrįstą romų vaikų dalį psichiškai neįgaliųjų institucijose, rengti švietimo skatinimo kampanijas ir kovoti su asmens tapatybės kortelės atėmimo reiškiniu, su kuriuo susiduria daug romų vaikų;

106. ragina valstybes nares panaikinti visus tėvų teisės palaikyti ryšius su savo vaikais apribojimus, kylančius dėl skirtingos pilietybės, ypač susijusius dėl pasirinkimo kalbėti kita, nei oficiali atitinkamos valstybės kalba, nes tokia praktika kenkia vaiko interesams bei tėvai ir vaikai diskriminuojami dėl kalbos;

Teisingumas jaunimui

107. mano, kad nepilnamečių nusikaltėlių sulaikymas turėtų būti tik kraštutinė priemonė ir kiek įmanoma trumpesniam laikui, ir todėl ragina numatyti alternatyvas nepilnamečių įkalinimui; siekiant užtikrinti socialinę ir profesinę šių asmenų reintegraciją, ragina užtikrinti, kad būtų imtasi perauklėjimo priemonių, kaip, pvz., viešųjų darbų;

108. pažymi, kad nustatytas baudžiamosios atsakomybės amžius visose valstybėse narėse nėra vienodas ir yra susirūpinęs, kad kai kuriose iš jų vaikai stoja prieš suaugusiųjų teismą, o kai kuriose kitose specialūs nepilnamečių teismai uždaromi; ragina valstybes nares suderinti savo teisingumo sistemas siekiant, kad vaikai nebūtų teisiami taip pat, kaip suaugusieji;

109. ragina visas valstybes nares užtikrinti, kad vaikams būtų veiksmingai ir nepriklausomai atstovaujama su jais susijusių teismo proceso ar teisminio taikymo procedūrų metu ir kad jiems būtų teisiškai paskirtas prižiūrėtojas, jei nei vienas jų šeimos narys negali jiems atstovauti; pažymi, kad visi vaikai, įskaitant į nepilnamečių pataisos namus uždarytus vaikus, turėtų būti informuojami apie esamas apeliacijos priemones;

Pagalba vaikams

110. ragina valstybes nares imtis veiksmų siekiant užtikrinti vaiko teisę į šeimą ir rasti veiksmingų sprendimų, kad vaikai nebūtų palikti; prašo, kad jos nutoltų nuo didžiųjų institucijų politikos ir verčiau reformuotų, vystytų ir stiprintų alternatyvias, šeima ir bendruomene paremtas švietimo struktūras; prašo Komisijos, kad ji išnagrinėtų ir pasiūlytų bendrą tarptautinio įvaikinimo apibrėžtį ir ES politiką šioje srityje;

111. ragina valstybes nares imtis priemonių užtikrinti vaikų priežiūros struktūrų kokybę, įskaitant tęstinį profesinį mokymą, geras darbo sąlygas ir tinkamą vaikų priežiūros specialistų atlyginimą; pažymi, kad šios struktūros ir jų darbuotojai vaikams suteikia

tvirtus jų ateities pagrindus ir taip pat teikia naudos jų tėvams, ypač turintiems didelį darbo krūvį arba šeimose, kuriose yra tik vienas iš tėvų, ir jos suteikia alternatyvą vaikams, kuriems trūksta šeimos priežiūros, ar šeimos neturintiems vaikams;

112. pažymi, kad galimybė naudotis kolektyvinėmis mažamečių vaikų priežiūros institucijomis (lopšeliai, darželiai) yra vienas geriausių būdų išspręsti šeimos ir profesinio gyvenimo pusiausvyros problemą ir ankstyvoje vaiko vystymosi stadijoje užtikrinti jo galimybių lygybę ir socializaciją;

Dalyvavimas

113. primena, kad vaikai atsižvelgiant į jų amžių ir brandą turi teisę išreikšti savo nuomonę ir jiems reikia suteikti galimybę tapti vaikų grupės ar asociacijos nariais tam, kad susitikti su kitais vaikais ir šioje aplinkoje reikšti savo mintis; todėl ragina valstybes nares ir vietines valdžios institucijas skatinti projektus, skirtus suteikti vaikams galimybę vietinėse vaikų tarybose ir parlamentuose šiuo būdu reikšti savo mintis užtikrinant, kad labiausiai atskirti vaikai būtų įtraukti ir kad informacija apie šią veiklą pasiektų kuo daugiau vaikų;

114. džiaugiasi, kad Komisija pradėjo vaikų teisių srityje dirbančių Europos institucijų ir nacionalinių bei tarptautinių organizacijų atstovų forumą; mano, kad vaikų dalyvavimas turėtų būti vienas iš pagrindiniu forumo tikslų ir ragina Komisiją užtikrinti, kad vaikai dalyvautų visų forumo stadijų metu;

115. mano, kad yra svarbu, kad informacija apie vaikų teises būtų prieinama ir skleidžiama tinkamu būdu; ragina Komisiją sukurti veiksmingas komunikacijos priemones, kuriomis būtų gerinamos žinios apie tai, kad vaikai turi savo teises, vaikų padėtį valstybėse narėse ir ES veiklą šioje srityje;

Socialinės išmokos

116. mano, kad skurdo ir socialinės atskirties negalima nugalėti tik visiems užtikrinant jų ekonomines ir socialines teises; atsižvelgdamas į tai, pritaria nutarimui 2010-uosius metus būtų paskelbti Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metais; ragina Komisiją ir valstybes nares susitarti ir šiuo klausimu tęsti ambicingus projektus;

117. pažymi, kad esama nematomų ir tarpusavyje priklausomų pagrindinių teisių, kurios turi būti užtikrintos visiems žmonėms;

118. ragina Europos Tarybos pataisytos Europos socialinės chartijos neratifikavusias valstybes nares tai padaryti nedelsiant;

Skurdas

119. pabrėžia, kad yra vis svarbiau suteikti svarbos asmenų, labiausiai nutolusių nuo darbo rinkos „aktyvios įtraukties“ politikai;

120. pageidauja tikros socialinio aspekto integracijos į visas ES politikos sritis;

121. įsipareigoja remti socialinio ir tvaraus vystymosi modelį, kuris derėtų su socialinėmis teisėmis pagrįstu požiūriu ir kuris daugiausiai būtų nukreiptas į socialinę sanglaudą;

122. ragina sukurti Europos lygio instrumentus, kuriais būtų siekiama nustatyti aukšto lygio socialines normas, siekiant visiems užtikrinti prieigą prie tinkamų pajamų ir aukštos kokybės visuotinės svarbos paslaugų;

123. mano, kad visuotinė prieiga prie visuotinės svarbos paslaugų yra svarbi socialinė teisė;

124. primena, kad kova su skurdu turi vykti bendradarbiaujant su skurdžiausiais gyventojai, kurie yra labiausiai susiję ir geriausiai gali paliudyti apie prieigos prie teisių pasekmes ar jų nebuvimą, bei kaip pašalinti skurdą; pageidauja, kad būtų įgyvendinta dalyvaujamoji demokratija skiriant ypatingą dėmesį su skurdu, atskirtimi, diskriminacija ir nelygybe susiduriančių asmenų dalyvavimui;

Sveikatos priežiūra

125. pažymi, kad pagrindinis vaidmuo bet kokioje sveikatos priežiūros ar ilgalaikio gydymo sistemoje turėtų tekti asmeniui, kaip paslaugų gavėjui, ir kad jo teisės yra prioritetinės, palyginus su viešųjų sveikatos priežiūros paslaugų pelningumu;

126. pažymi, kad kai kurios valstybės narės didina sveikatos priežiūros dalį, už kurią turi mokėti pacientai ir todėl prašo, kad nuskriaustoms grupėms toliau būtų suteikiama tinkama sveikatos priežiūra; pažymi, kad visuotinis sveikatos draudimas turėtų remtis solidarumu ir suteikti apsaugą nuo skurdo ir socialinės atskirties, ypač suteikiant jį mažas pajamas gaunantiems asmenims ir asmenims, kuriems dėl jų sveikatos būklės reikis intensyvaus, ilgo ir brangaus gydymo;

127. ragina valstybių narių vyriausybes skatinti prevencinių sveikatos priežiūros programų derinimą taikant jas skirtingoms amžiaus grupėms ir pirmumo tvarka skatinant sveikatingumą ir sveikatingumo švietimą bei skirti aiškiai didesnį prioritetą prevencijai naudojant sveikatos priežiūros paslaugas;

Darbuotojai

128. pažymi, kad yra būtina pagerinti darbo rinkos skaidrumą, kad visas darbas (laikinas, pastovus, visos ar nevisos darbo dienos ir darbas už honorarą) būtų deklaruojamas, tinkamai apmokamas ir jį dirbant būtų gerbiamos visos darbuotojų teisės;

129. ragina valstybes nares ir Komisiją tuo metu, kai jos ruošia naujus šių sričių pasiūlymus, atsižvelgti tai, kad esamos darbuotojų teisės turėtų būti papildytos naujomis teisėmis, kaip, pvz., profesinis rengimas ir mokymasis visą gyvenimą;

130. pripažįsta, kad daugelyje valstybių narių nustatytas minimalaus darbo užmokesčio lygis yra labai žemas arba nesiekia minimalaus pragyvenimo lygio ir todėl pageidauja kad būtų sukurta Europos lygio metodologija, skirta nustatyti nacionalinį minimalų darbo užmokesčio lygį, siekiant užtikrinti, kad visiems ES darbuotojams būtų apmokama taip, kad jie galėtų patenkinti savo gyvybines reikmes;

131. ragina valstybes nares ir šalis kandidates ratifikuoti ir visapusiškai įgyvendinti Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas; ragina Komisiją ir valstybes nares remti TDO stiprinant savo kontrolės sistemą ir mechanizmus;

132. skatina įmones taikyti atsakingą ir nediskriminuojančią įdarbinimo bei profesinio vystymosi politiką siekiant darbo rinkoje skatinti moterų ir nuskriaustų asmenų darbą;

133. ragina Komisiją ir valstybes nares pasiūlyti strategijas, kurių tikslas būtų pasiūlyti kokybišką darbą labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiems asmenims ir spręsti „skurdžių darbuotojų“ problemą; mano, kad tokiose strategijose turėtų būti sprendžiami teisingo atlyginimo dydžio, profesinio ir šeimos gyvenimo pusiausvyros, kokybiškų darbo sąlygų, darbo saugos klausimai;

Neturintys teisės dirbti darbuotojai

134. ragina valstybes nares ratifikuoti Jungtinių Tautų konvenciją dėl darbuotojų migrantų teisių[1] ir atkreipia dėmesį į tai, kad daugelis darbuotojų, atliekančių darbą neturėdami tinkamų dokumentų, dirba darbą, kuris yra teisėtas ir būtinas Europos ekonomikai, kaip, pvz., vaisių skynimas, pastatų statyba arba priežiūra, ligonių, vyresnio amžiaus ir vaikų slauga;

135. ragina Europos institucijas ir valstybes nares nebevartoti labai neigiamą reikšmę turinčio termino „nelegalūs imigrantai“ ir verčiau vartoti terminą „neturintys teisės dirbti darbuotojai/migrantai“ arba „dokumentų neturintys asmenys“;

136. dar kartą patvirtina, kad darbo teisė yra skirta apsaugoti darbuotoją, patekusį į nelygią darbo santykių situaciją, o dokumentų neturintys darbuotojai yra patekę į kaip tik tokią situaciją, ir ragina valstybes nares išsaugoti visų darbuotojų, įskaitant ir dokumentų neturinčius darbuotojus, teisę jungtis į organizacijas;

137. ragina Komisiją kuriamai imigracijos politikai ir „sankcijoms nelegaliai šalyje gyvenantiems trečiųjų šalių piliečių darbdaviams“ teikti tokius pačius prioritetus ir spartą;

138. pažymi, kad pagrindinė darbo inspektorių užduotis yra darbuotojų apsauga, o ne imigracijos įstatymų taikymas, ir todėl ragina valstybes nares imti šių veiksmų:

- atskirti imigrantų statuso klausimus nuo darbo inspekcijų ir užtikrinti, kad neturintys dokumentų darbuotojai saugiai ir nebijodami išsiuntimo galėtų juos išnaudojančiam darbdaviui pateikti ieškinį,

- investuoti į darbo inspektorių ir asmenų, dokumentų neturintiems darbuotojams siūlančių pagalbą dėl oficialaus ieškinio dėl darbo teisės pažeidimų pateikimo galimybių, mokymą,

- sukurti sankcijų sistemą, kurioje darbuotojai nebūtų baudžiami vietoje darbdavių;

[1] Tarptautinė konvencija dėl visų darbuotojų migrantų ir jų šeimų narių teisių apsaugos, priimta 1990 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija 45/158

Būstas

139. pažymi, kad Europoje būstas vis labiau tampa preke, o dėl to nuolat ir neproporcingai auga jo kaina ir daugelis asmenų išstumiami iš nekilnojamo turto rinkos pažeidžiant jų teisę turėti tinkamą būstą;

140. mano kad tinkamo ir įperkamo būsto trūkumas visose valstybėse narėse yra žmones į skurdą stumiantis ir jame juos laikantis veiksnys; atsižvelgiant į būsto vaidmenį socialinėje politikoje, prašo Komisijos padėti valstybėms narėms gerinti savo socialinio būsto sistemas;

141. ragina valstybes nares remiantis 2007 m. spalio mėn. paskelbtame Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro „požiūryje“ dėl teisės į būstą nustatytais minimaliais standartais sukurti būsto strategijas, turinčias tiksliai nustatytus tikslus, prioritetus ir biudžetą;

Vyresnio amžiaus žmonės

142. mano, kad gyventojų senėjimas yra iššūkis ir turi būti laikomas galimybe glaudžiai į visuomenę įtraukti asmenis, turinčius ilgą ir vertingą patirtį, tuo prisidedant prie aktyvaus senėjimo skatinimo;

143. mano, kad ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į vienišas vyresnio amžiaus moteris, kurios sudaro ypač pažeidžiamą grupę ir dažnai yra pirmosios paskęstančios skurde, kai jaučiamas ekonomikos sulėtėjimas;

144. rekomenduoja valstybėms narėms sistemiškai tirti vyresnio amžiaus žmonių sveikatą siekiant užkirsti kelią jų gyvenimo kokybės pablogėjimui ir, jei galima, ilgalaikiam stacionariniam gydymui ir, kai tai įmanoma, teikti pirmenybę slaugos paslaugoms namuose.

* * *

145. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms ir parlamentams, Agentūrai, Ministrų Tarybai, Parlamentinei Asamblėjai, o taip pat Europos Tarybos žmogaus teisių komisarui, bei atitinkamiems Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos ir Jungtinių Tautų Organizacijos organams.